

(Meerjaren-)Beleidsplan CML Milieuorganisatie Leusden

INHOUD:

- 1. Inleiding en Achtergrond**
- 2. Lengte en Geldigheidsduur**
- 3. Visie**
- 4. Missie**
- 5. Ambitie**
- 6. Doelen**
- 7. De werkgroepen**

1. Inleiding en Achtergrond

CML Milieuorganisatie Leusden – Actief voor een beter leefklimaat!

Leusden is een groene gemeente. CML Milieuorganisatie Leusden is al meer dan 40 jaar een vruchtbare voedingsbodem voor groene en duurzame initiatieven.

Tijden veranderen. In de beginjaren was CML een actiegroep, voortgekomen uit de grootschalige uitbreidingsplannen van de gemeente Leusden destijds.

Daarna functioneerden we als natuur en educatiecentrum. De educatietak is inmiddels opgegaan in professionele organisatie. Vervolgens is het werken met werkgroepen ontstaan, die verschillende thema's behandelen en projecten uitvoeren.

Wij zijn een dynamische organisatie die een actieve bijdrage wil leveren aan het onderhouden en versterken van een groen en duurzaam leefmilieu in de gemeente Leusden.

Wij kennen de lokale gebruiken en hebben contacten met de gemeente en diverse andere organisaties op het gebied van duurzaamheid.

Wij zijn breed georiënteerd en meer proactief dan reactief. Dit krijgt vorm d.m.v. projecten. Voorbeelden van projecten zijn: de aanleg van de Vlindertuin in samenwerking met de reeds bestaande Bijentuin, deelname aan het Energieakkoord Leusden (voorheen IkWilWatt); promotie van het duurzaam opwekken van energie met zonnepanelen; energiebesparing door woningisolatie, beperken van afval.

CML Milieuorganisatie is tegenwoordig een *onafhankelijk* orgaan op het gebied van natuur, milieu en duurzaamheid. De stichting draait uitsluitend op vrijwilligers en heeft geen structurele financiële middelen tot haar beschikking. We werken op basis van projecten, waarvoor we financiering aanvragen bij diverse fondsen, zoals het Fonds Duurzame Initiatieven van de Gemeente Leusden, andere sponsors (bedrijfsleven). Daarnaast ontvangen we giften van particulieren.

Duurzame initiatieven van vrijwilligers kunnen zich aanmelden en aansluiten bij het CML. Zo heeft begin 2019 de Werkgroep Voedselbos zich aangesloten.

Thema's krijgen vorm in de verschillende werkgroepen van het CML. Thema's komen en gaan, maar hebben altijd een relatie met natuur, milieu en duurzaamheid en haken aan bij de actualiteit.

Het gaat om aandachtspunten die niet alleen Leusden raken, maar wereldwijd voor problemen zorgen.

Denk aan de grote uitdagingen anno 2019: klimaatverandering, de energietransitie, verlies van biodiversiteit en het beperken van afval (van afval naar grondstof-VANG)

2. Lengte en geldigheidsduur

Dit beleidsplan heeft een geldigheidsduur van 3 jaar, waarbij de focus en de initiatieven gericht zijn op natuur, milieu en duurzaamheid.

3. Visie:

Wij vinden dat zoveel mogelijk Leusdenaren actief betrokken moeten zijn op een duurzaam Leusden. Het leefklimaat in Leusden moet verder versterkt worden.

4. Missie:

*CML wil alle inwoners van Leusden betrekken bij een groen en duurzaam leefmilieu.

*CML wil ~~biedt~~ onderdak bieden aan de duurzame initiatieven van inwoners d.m.v. diverse werkgroepen die een bijdrage leveren aan onze visie.

*CML wil een luis in de pels zijn door ontwikkelingen die natuur, milieu en duurzaamheid in Leusden raken kritisch te volgen.

5. Ambitie CML

CML Milieuorganisatie wil haar naamsbekendheid als overkoepelende organisatie in de komende 3 jaar vergroten.

Werkgroepen zoals De Vlindertuin en de Energiegroep COOL zijn al wel bij veel Leusdenaren bekend. Het streven is om dat ook te bereiken voor de andere werkgroepen.

We willen een actuele website hebben die goed bezocht wordt door de Leusdenaren.

5a. Sterkte en zwakke punten

Sterke punten:

- Onze stichting is al jaren actief in Leusden. Wij kennen de lokale gebruiken en weten wat er speelt.
- We hebben een goede structuur van werkgroepen staan, die zelfstandig hun werk doen.

Zwakke punten:

Het bestuur is aan versterking toe. We hebben een nieuwe voorzitter nodig die het boegbeeld van CML kan zijn.

- Onze stichting heeft moeite om jonge bestuursleden aan te trekken, zodat de komende jaren mogelijk continuïteitsproblemen kunnen optreden.
- Onze naamsbekendheid zou vergroot moeten worden en we zouden meer gebruik kunnen maken van social media.

6. Doelen

- CML fungeert als overlegorgaan voor de verschillende werkgroepen. Zij komen 1 x per 6 weken bij elkaar.
- Organiseren van informatiebijeenkomsten als het gaat om ontwikkelingen die natuur, milieu en duurzaamheid raken.
- Geven en verspreiden van informatie (via flyers, website, media en social media) over ontwikkelingen die met onze visie te maken hebben.
- Samenwerken met partnerorganisaties die passen bij onze missie en visie, zoals De Groen belevenis, de Provinciale Milieufederatie Utrecht (NMU) en IVN Natuureducatie.
- Onderdak bieden aan initiatieven die passen bij onze visie.
- CML houdt een website bij met foto's, achtergrondartikelen en een nieuwsblog.

7. De werkgroepen

Binnen CML Milieuorganisatie Leusden zijn een aantal themawerkgroepen actief, te weten

- Energiegroep COOL
- Werkgroep Mobiliteit
- Werkgroep Afval (Daan Duurzaam)
- Werkgroep Ruimtelijke Ontwikkeling
- Vlinder- en Bijentuin
- Werkgroep Voedselbos

Hieronder meer over de werkgroepen en thema's van CML

Energiegroep Cool

Sinds maart 2011 is Energiegroep COOL een officiële werkgroep van het CML Milieuorganisatie Leusden. Energiegroep COOL is ook partner in het Energieakkoord Leusden dat in 2013 tussen 18 organisaties uit Leusden en de Gemeente Leusden is overeengekomen en ondertekend.

Doelstelling van Energiegroep COOL

Een van de doelen van Energiegroep COOL is om door energiebesparing de CO₂-uitstoot in de Leusdense woningen te verminderen. Na het verkeer veroorzaakt de bebouwde omgeving namelijk de meeste uitstoot van CO₂. CO₂uitstoot verminderen kan door de woning optimaal te isoleren. Of door in eigen energiebehoefte te voorzien door plaatsing van zonnepanelen op het dak. Dat laatste wordt dat steeds aantrekkelijker. De terugverdientijd van zonnepanelen is inmiddels gedaald naar slechts 7 jaar.

Werkwijze COOL

COOL doet dat door het geven van voorlichting op informatiebijeenkomsten; het organiseren van energiemarkten

Ambitie COOL

Wij richten ons op de actualiteit. In de eerste jaren heeft COOL veel aandacht geschonken aan zonnepanelen en woningisolatie. Inwoners kunnen die informatie nu volop op Internet vinden. Daarom richt COOL zich nu op andere actuele thema's zoals bijv. duurzame mobiliteit (deelauto's) en gaat zij onderzoeken of er een windmolen kan komen op het grondgebied van Leusden

Stappenplan COOL

- Zij wil zich komende tijd bezighouden met de landelijke opdracht "van het gas af" te gaan,
- COOL denkt mee met de gemeente over het te ontwikkelen gemeentelijk warmteplan
- COOL wil informatie geven over autodelen. Er is al een deelautoproject in Leusden,
- COOL wil dit uitbreiden naar 10% van de inwoners.
- Daarnaast wil COOL inspelen op het voornemen van gemeente Leusden om in de nieuw te bouwen wijk "Maanwijk" een autodeelproject met elektrische auto's te starten.

Werkgroep Mobiliteit

Doelstelling: de werkgroep Mobiliteit stelt in haar acties twee zaken centraal:

- a. Bevordering van milieuvriendelijk vervoer en
- b. Geen verdere aantasting van de natuurlijke omgeving

Werkwijze:

In de loop der jaren zijn daartoe grote en kleine acties gevoerd. Dankzij de werkgroep is bijvoorbeeld bereikt dat de Carpoolplaats er is gekomen. Ook zijn samen met het bedrijfsleven en de gemeente acties ondernomen om de fiets meer te gebruiken in het woon-werkverkeer

Ambitie:

De werkgroep houdt de vinger aan de pols om de ontwikkelingen op het gebied van mobiliteit actief te volgen en er mogelijk op te reageren. Zo is in december 2017 actief meegewerkt aan de totstandkoming van het gemeentelijke Uitvoeringsprogramma "Fietsend Leusden" d.d. 28-01-2018

Stappenplan: te denken valt aan duurzame vormen van vervoer (OV, elektrische deelauto)

Werkgroep Kringloop & Afval - icoonnaam Daan Duurzaam

Doelstelling: Leusden streeft naar zoveel mogelijk hergebruik van grondstoffen. Afval bestaat niet, is ook ons motto. Leusden blijft provinciaal koploper in het kader van het landelijke actieplan "Van Afval naar Grondstof" (VANG). Om inzichtelijk te maken welke grondstoffen extra aandacht verdienen en wat het aandeel is van bijkomend effecten als ontwijkgedragingen is de circulaire maatstaf Kringloopmeter Leusden een innovatief managementinstrument.

Elk jaar wordt in het kader van VN Wereldmilieudag, 5 juni, een specifiek thema uitgelicht.

Werkwijze:

De gemeente Leusden ontwikkelt zich steeds meer als **duurzame, circulaire “Kringloopgemeente”**.

Daan Duurzaam denkt hier graag over mee; met diverse partners en actoren worden contacten gelegd en versterkt.

Ambitie:

Net als vele andere gemeenten met een vorm van tariefdifferentiatie voor restafval (Diftar) en onvermijdelijk, ongewenst, ontwijkgedrag scoort Leusden ver onder het gestelde doel per inwoner. De daling, vanaf jaar 2014, komt naar verwachting uit op circa 100 kg fijn restafval per inwoner; van 150 kg naar circa 50 kg in 2020. De ambitie is om dit nog verder te verlagen door aandacht te vragen voor diftar-lekkage (diftarproof) en het ontwikkelen van maatwerk om het ‘hooghangend fruit’, kringloopbare grondstoffen als GFE (groente- fruit- en vleesloze etensresten) lokaal te verwerken. Ook de invoering van de kliko voor het apart aanbieden van oud papier en karton vraagt om maatwerk mede gelet op huishoudingen welke gebruik maken van bestaande en nieuwe collectieve voorzieningen bij locaties van verenigingen, scholen en kerken.

Stappenplan:

Daan Duurzaam denkt als kringloopdenker dagelijks in kansen. Maakt van een probleem een feit en van een feit een mogelijkheid. Marktonderzoek en kringloopmarketing staan centraal om voetje voor voetje vorm te geven aan de Leusdense kringloopsamenleving. Lokaal kringlopen sluiten is een 7 x 24- uurs bezigheid. De doelmatrix Kringloopmeter Leusden wordt geactualiseerd op de website van het CML. In het kader van Wereldmilieudag 2020 wordt een aansprekend en actueel thema zoals de “zero waste generation” of het apart houden van statiegeldloze blikjes en plastic flesjes middels de actie Schoon Belonen voor het voetlicht geplaatst. Daan Duurzaam blijft aandacht vragen voor de uitwerking van de actiepunten zoals verwoord in het plan Kringloop 3.0 www.cmlleusden.nl.

Werkgroep Ruimtelijke ontwikkeling

Doelstelling: het bewaken, benutten en inrichten van de leefomgeving in Leusden
Ruimtelijke Inrichting gaat niet meer alleen over woningbouw maar heeft een directe relatie met bereikbaarheid en dus (duurzame) mobiliteit, biodiversiteit

Werkwijze: Deze werkgroep is vanaf de oprichting van CML actief. In de jaren 80 en 90 van de vorige eeuw waren er veel ontwikkelingen op het gebied van R.O. in Leusden. In de 21ste eeuw is dat een stuk minder.

Ambitie: Momenteel is deze werkgroep “slapend”. Zij gaat over tot actie als er ontwikkelingen zijn op het gebied van R.O. Zij volgt de ontwikkelingen in/ van de leefomgeving in Leusden alsook de Provincie Utrecht.

Stappenplan: als er actuele ontwikkelingen zijn, wordt deze werkgroep actief
Als het nodig is om samenleving en ruimte optimaal op elkaar af te stemmen doen zij dat niet alleen reactief ook proactief. Hierin spelen ook milieu en economie een rol.

Voorbeelden uit het verleden zijn de actieve rol bij de aanleg van het fietspad langs de Asschatterweg en het herstelplan van Hoeve Groot Zandbrink.

Een “groen venster”: Bijentuin (imkers), Vlindertuin, Bloemenakker en Voedselbos

Inleiding

Op de hoek van de Groene Zoom – Heiligenbergerweg in Leusden bevindt zich de Vlinder- en Bijentuin en sinds 2012 ook een bloemenakker/ pluktuin. Het betreffende perceel is eigendom van de gemeente Leusden en wordt door verschillende groepen van vrijwilligers op orde gehouden (Imkersvereniging Eemkwartier, Vlindertuinwerkgroep van de Milieuorganisatie “CML Leusden”, Agrarische Natuur- en Milieuvereniging "Vallei Horstee"). Jaarlijks komen veel mensen de Vlinder- en Bijentuin bezoeken inspiratie en doen daarbij inspiratie op voor het kiezen van vlindervriendelijke planten.

Dit perceel versterkt de biodiversiteit en is voor bijen en vlinders een prima locatie door o.a. de aanwezigheid van nectar en stuifmeel (drachtbomen en -planten) en vervult een educatieve functie. Het perceel van de bloemenakker van 0.75 ha blijkt in de praktijk te groot te zijn. Vanuit het CML is sinds begin 2019 het plan ontstaan 0.5 ha van dit perceel de komende jaren te gaan ontwikkelen als Voedsel- en Plukbos. Dit zal stapsgewijs gebeuren en in samenhang met de al bestaande initiatieven in het gebied. Op deze manier hoopt het CML de ontwikkeling van een “groen venster” aan de rand van Leusden te stimuleren en te ontwikkelen.

Werkgroep de Vlindertuin

De vlindertuin Leusden is aangelegd in 2005 en was een onderdeel van een samenwerkingsproject tussen verschillende gemeentes en organisaties met het doel een lint van vlindertuinen aan te leggen tussen Amersfoort en Utrecht. Dit met het doel herstel en behoud van de vlinderstand.

In Leusden werd de vlindertuin aangelegd op een terrein waar imkers van imkervereniging Eemkwartier hun bijenvolken hadden staan. Er wordt daardoor ook nauw met elkaar samengewerkt. In 2012 is de braakliggende akker die achter de vlindertuin ligt door de Vallei Horstee ingezaaid met veldbloemen. Deze bloemenakker is een samenwerkingsproject van de werkgroep Vlindertuin van het CML en Vallei Horstee. Naast het vergroten van de voedselbron voor de vlinders en bijen kunnen mensen een bloemenpluk-bon kopen en daarmee wekelijks een boeketje bloemen op de akker plukken. Op deze wijze worden de Leusdenaren meer betrokken bij het belang van vlinders en bijen.

Doelstelling Vlindertuin

Het doel van de vlindertuin is primair gericht om de tuin zo in te richten en te onderhouden dat deze aantrekkelijk is voor vlinders en bijen. Daarbij wil de Vlindertuin Leusdenaren stimuleren en inspireren om de eigen tuinen eveneens vlinder- en bij vriendelijk te maken. Hierdoor wil de werkgroep de biodiversiteit in Leusden versterken. De vlindertuin functioneert daarbij als voorbeeld, inspiratietuin en bron van kennis.

Tot slot wil de Vlindertuin ook een plek zijn waar mensen elkaar kunnen ontmoeten, genieten van de mooie natuur en informatie met elkaar uitwisselen.

Werkwijze

De werkgroep bestaat uit ongeveer 15 vrijwilligers met een kerngroep en een coördinator. Zij onderhouden samen de tuin. In de maande mei t/m sept is de tuin open voor publiek. Tijdens de openingsuren is er altijd een vrijwilliger als gastvrouw/ heer aanwezig voor het geven van informatie en het beantwoorden van vragen. Bezoekers kunnen hier veel horen en zien over het leven van vlinders en bijen. Er is ook een educatieve vlinder-kijk-route voor kinderen. Er worden regelmatig -dikwijls met andere (groen)organisaties- publiksactiviteiten georganiseerd rondom het thema vlinders en bijen. De werkgroep presenteert zich samen met andere organisaties op diverse groenevenementen. Er wordt nauw samengewerkt met de imkers van imkervereniging Eemkwartier die op dit terrein hun bijenvolken hebben staan en met de pas opgerichte werkgroep Voedselbos van het CML.

Ambities

De werkgroep streeft ernaar dat een steeds bredere groep Leusdenaren oog krijgt voor het belang van bijen en vlinders voor de voedselketen van mens en dier. Ook dat men zich ervan bewust wordt dat zij daar zelf een bijdrage aan kunnen leveren.

In 2019 heeft de tuin een grondige renovatie ondergaan. Een ambitie is de vernieuwde Vlindertuin ook toegankelijk te maken voor mensen die slecht ter been zijn en gebruik moeten maken van een rollator of rolstoel zodat zij ook kunnen genieten van de tuin.

Stappenplan

Doorgaan met het aantrekkelijk maken en houden van de Vlindertuin voor vlinders, bijen en bezoekers. In 2019 is er een aanvang gemaakt met het verwerven van de nodige financiën om het pad door de Vlindertuin te verharderen. Wanneer er voldoende geld binnen is kan het pad aangelegd worden. Het streven is dat dit in 2020 gerealiseerd kan worden.

Werkgroep Voedselbos

Doelstelling Voedselbos

Doel is het aanleggen van een Voedselbos waarin vooral eetbare kruiden, struiken en bomen geplant worden. Deze zullen in een optimale ecologische samenhang geplant worden, welke de biodiversiteit in de gemeente Leusden ten goede komt. Naast het produceren van voedsel wil de werkgroep Voedselbos een publiek- en maatschappelijk voorbeeld neerzetten van een duurzame manier van voedselproductie (kringlooplandbouw). Voedselbossen worden aangelegd met als primair doel voedsel te produceren maar niet alleen voor de mens, het is ook voeding voor de natuur en aanjager voor hogere biodiversiteit. De eerste jaren na aanleg zijn de oogsten heel beperkt en zullen we veel moeten afstaan aan vogels en kleine zoogdieren die er vaak net iets eerder bij zijn. Daarentegen zullen de oogsten ieder jaar toenemen. Het aantal 'mee etende' dieren zal stabiliseren en er zal steeds meer te verdelen zijn.

Werkwijze.

De werkgroep bestaat uit 4 initiatiefnemers. Daarnaast is er een groep van ongeveer 15 betrokken vrijwilligers die meedenken en meedoen. Verder heeft de werkgroep Voedselbos in de opstartfase een groep van ongeveer 70 geïnteresseerde Leusdenaren aan zich verbonden. Regelmatig gaat er een nieuwsflits uit en is de werkgroep actief op social media.

Daarnaast heeft de werkgroep zich landelijk aangesloten bij het netwerk Voedselbossen Utrecht.

Ambitie.

Naast op duurzame wijze voedsel produceren is het de ambitie om een ontmoetingsplek in de natuur voor Leusdenaren te creëren. We willen in samenhang met de Vlinder- en Bijentuin een laagdrempelige plek voor natuurbeleving stimuleren. Tot slot hopen we daarmee bij te dragen aan sociale samenhang in Leusden.

Stappenplan.

In 2019 is er succesvol financiering aangevraagd voor plantgoed. Na het maken van het ontwerp wordt er in samenwerking met de gemeente Leusden eind 2019 een poel en natuurvriendelijke oever aangelegd. Daarna wordt stap voor stap begonnen met aanbrengen van paden en beplanting. Dit zal doorlopen tot het voorjaar van 2020. Daarnaast zullen we oogst- en afzetmodellen ontwerpen. Verder zullen we verder gaan met financiering zoeken om in de winter van 2020/21 de tweede fase van het Voedselbos aan te planten.

Het Voedselbos zal een uiterlijk krijgen van een open bos met veel kenmerken van de bosrand. Het is een afwisseling van bomen en struwelen. In de eerste jaren worden alleen de bomen en de struiken aangeplant. Het oogt dan nog zeer open en wild omdat er vele pionierplanten opschieten tussen de jonge aanplant. Na enkele jaren als er schaduw ontstaat in het bosrijke deel kan er een kruidlaag worden aangeplant.

Leusden, december 2019

Namens het bestuur,

J Jochemsen, voorzitter a.i.

G.W.F. Wiertz-Lintmeijer, secretaris

.....

.....